

Sygn. akt: I Ns 276/17

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2017 r.

Sąd Rejonowy w Jędrzejowie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Katarzyna Wysoczyńska

Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Dagmara Pałka

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2017 r. w Jędrzejowie na rozprawie

sprawy z wniosku W. Z.

z udziałem Gminy S., M. Z.

O odebranie oświadczenia w przedmiocie odrzucenia spadku po M. K. oraz zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych braku złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. K. w terminie

postanawia:

I. odmówić zatwierdzenia uchylenia się przez W. Z. od skutków prawnych braku złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. K. zmarłej dnia 24 lutego 2015 roku

II. pobrać od M. Z. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Jędrzejowie kwotę 221,40 zł (dwieście dwadzieścia jeden złoty 40/100) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych

III. odstąpić od obciążania W. Z. kosztami postępowania należnymi Gminie S.

IV. orzec, że M. Z. ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie

Sygn. akt I Ns 276/17

UZASADNIENIE

Postanowienia z dnia 5 grudnia 2017 roku

W dniu 18 lipca 2016 roku do tut. Sądu wpłynął wniosek W. Z. o przyjęcie oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. K. zmarłej dnia 24 lutego 2015 roku, oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych braku złożenia w terminie wskazanego oświadczenia oraz o zatwierdzenie wskazanego oświadczenia. W uzasadnieniu swego wniosku W. Z. wskazała, że nie złożyła w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po matce M. K., albowiem ta nie zostawiła żadnych długów i majątku, a aktualnie chce złożyć takie oświadczenie, albowiem dowiedziała się, że jej matka M. K. jest spadkobiercą po O. W., która zostawiła długi, za które nie chce odpowiadać. Wnioskodawczyni nadto wskazała, że o długach O. W. dowiedziała się w maju 2016 roku w trakcie postępowania o stwierdzenie nabycia spadku.

W. Z. wskazała nadto że ma jednego syna M. Z., którego miejsca pobytu nie zna.

W dniu 5 sierpnia 2016 roku wnioskodawczyni wskazała, że wierzycielem O. W. jest Gmina S. – Miejski Zakład (...) (k. 8).

W dniu 21 października 2017 roku tut. Sąd ustanowił dla nieznanego z miejsca pobytu M. Z. kuratora.

W dniu 3 listopada 2016 roku uczestnik Gmina S. wniosła o odmówienie zatwierdzenia uchylenia się przez W. Z. od skutków prawnych braku złożenia oświadczenia odrzuceniu spadku po M. K. oraz zasądzenie kosztów postępowania (k. 17 – 18).

W dniu 14 grudnia 2016 roku kurator nieznanego z miejsca pobytu M. Z. wniosł o odmówienie zatwierdzenia uchylenia się przez W. Z. od skutków prawnych braku złożenia oświadczenia odrzuceniu spadku po M. K. (k. 31).

Postanowieniem z dnia 14 grudnia 2017 roku sygn. akt I Ns 541/16 Sąd Rejonowy w J. zatwierdził oświadczenie W. Z. c. M. i M. o uchyleniu się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. K. c. J. i F. zmarłej dnia 24 lutego 2015 roku w miejscowości J. ostatnio stale zamieszkałej w miejscowości S. (k. 36).

Postanowieniem z dnia 16 marca 2017 roku, wydanym na skutek apelacji kuratora nieznanego z miejsca pobytu M. Z., Sąd Okręgowy w Kielcach w sprawie sygn. akt II Ca 185/17 uchylił postanowienie Sądu Rejonowego w Jędrzejowie z dnia 14 grudnia 2016 roku i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania, nakazując jednocześnie przeprowadzenie dowodu z zeznań wnioskodawczyni, dowodu z akt sygn. I Ns 1142/15/N Sądu rejonowego dla Krakowa Nowej – Huty w K. oraz poczynienie ustaleń w zakresie miejsca zamieszkania M. Z. (k. 69, 74-77v).

Postanowieniem z dnia 4 października 2017 roku tut. Sąd zwolnił od udziału w sprawie kuratora M. Z. z uwagi na ustalenie jego miejsca zamieszkania (k. 125).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30 marca 2005 roku zmarła w S. jako panna O. W. c. F. i J.. Nie miała ona żadnych dzieci, nie pozostawiła testamentu. Jako spadkobierców ustawowych pozostawiła rodzeństwo m.in. siostrę M. K..

Dowód: odpis aktu zgonu (k. 115).

M. K. mieszkała na stałe w miejscowości S. gmina W., a O. W. w K.. M. K. i O. W. nie utrzymywały kontaktów.

W dniu 24 lutego 2015 roku w J. zmarła jako wdowa M. K. zd. W. c. J. i F.. M. K. nie zostawiła żadnych długów

M. K. pozostawiła córkę W. Z..

W. Z. nie złożyła w terminie 6 miesięcy od dnia śmierci matki oświadczenia o odrzuceniu spadku po niej, bo matka nie zostawiła żadnego majątku i długów.

W. Z. nie podejmowała żadnych działań celem ustalenia zadłużenia O. W..

Dowód: częściowe zeznania wnioskodawczyni (k. 133 – 134 + nagranie rozprawy z dnia 5 grudnia 2017 roku), odpis aktu zgonu (k. 4), odpis aktu małżeństwa (k. 5).

W dniu 5 września 2012 roku do Sądu Rejonowego w Sosnowcu wpłynął wniosek Gminy S. o stwierdzenie nabycia spadku po O. W.. We wniosku wskazano, że spadkodawczyni pozostawiła długi. Do wniosku dołączono także dokument „rozliczenie należności” ze wskazaniem wysokości zadłużenia O. W..

Postanowieniem z dnia 17 grudnia 2012 roku Sądu Okręgowego w Katowicach do rozpoznania sprawy został wyznaczony Sąd Rejonowy dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie.

Postanowieniem z dnia 2 stycznia 2014 roku sygn. akt I Ns 162/13 (aktualnie I Ns 1142/15) Sąd Rejonowy dla Krakowa - Nowej Huty wezwał do udziału w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku po O. W. - M. K..

M. K. otrzymała zawiadomienie w sprawie sygn. akt I Ns 162/13 (aktualnie sygn. akt I Ns 1142/15) wraz z odpisem wniosku w dniu 22 kwietnia 2014 roku.

W dniu 13 kwietnia 2015 roku W. Z. odebrała korespondencję ze sprawy sygn. akt I Ns 162/13 (aktualnie sygn. akt I Ns 1142/15) adresowaną do M. K., w tym pismo z dnia 6 sierpnia 2015 roku uczestnika R. W., dotyczące uchylenia się od skutków prawnych braku złożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po O. W..

W dniu 28 maja 2015 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie podjął zawieszono postępowanie z udziałem W. Z. jako następcy prawnej M. K..

Dowód: akta I Ns 1142/15/ N Sądu Rejonowego dla Krakowa - Nowej Huty w Krakowie.

W dniu 21 października 2016 roku W. Z. złożyła przed tut. Sądem oświadczenie o odrzuceniu spadku po M. K..

Dowód: oświadczenie (k. 14).

Sąd zważył co następuje:

Wniosek nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z przepisem art. 1015 § 1 kc, że oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku można złożyć w terminie 6 miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Zazwyczaj jest to dzień śmierci spadkodawcy (Elżbieta Skowrońska - Bocian „Komentarz do kodeksu cywilnego, księga czwarta - spadki” Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis Warszawa 2002 rok).

W ocenie Sądu dniem, w którym wnioskodawczyni dowiedziała się, że jest spadkobiercą M. K. był dzień śmierci matki. Wnioskodawczyni nie zaprzeczała, że wiedziała od początku śmierci M. K.

Niewątpliwym w niniejszej sprawie było to, że w terminie 6 miesięcy od dnia śmierci M. K., a więc do dnia 24 sierpnia 2015 roku, W. Z. nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku po matce.

Zgodnie z przepisem art. 1019 § 2 kc w wyjątkowych przypadkach możliwość uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia w terminie żadnego oświadczenia.

Zgodnie ze wskazanym przepisem spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia może uchylić się od skutków prawnych nie zachowania terminu. Konieczne jest przy tym złożenie oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych przed Sądem z jednoczesnym złożeniem oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku.

Spadkobierca może uchylić się od skutków prawnych nie złożenia oświadczenia w terminie 1 roku od wykrycia błędu (art.1019 § 2 kc w zw. z art. art. 88 § 1 kc zd. 1 i § 2 kc). Termin ten jest terminem zawitym, po upływie którego wszelkie oświadczenia stają się nieskuteczne, a uprawnienie wskazane w cytowanym przepisie wygasa.

Złożenie stosownego oświadczenia wymaga zatwierdzenia przez Sąd.

Podstawę uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych nie złożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły (art. art. 1019 § 2 kc w zw. z art. art. 84 § 1 kc zd. 1 i § 2 kc). Błędem takim nie jest niezajomość przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez

spadkobiercę należytej staranności w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego. O błędzie co do przedmiotu spadku można mówić wtedy, gdy brak wiedzy

o rzeczywistym stanie majątku spadkowego nie jest wynikiem braku staranności po stronie spadkobiercy, gdy błąd jest usprawiedliwiony okolicznościami sprawy; poprzestanie na pozbawionym jakichkolwiek konkretnych podstaw przypuszczeniu dotyczącym stanu majątku spadkowego nie może być uznane przez Sąd za błąd istotny, lecz za lekkomyślność, która nie stawowi podstawy uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia oświadczenia woli na podstawie przepisów o wadach oświadczenia woli. Ocena należytej staranności powinna uwzględniać konkretne okoliczności, a w szczególności konkretne działania spadkobierców zmierzające do uzyskania wiedzy o rzeczywistym stanie majątkowym spadkodawcy. Niedołożenie określonych, uzasadnionych w danej sytuacji działań może prowadzić do oceny o niedołożeniu przez spadkobiercę należytej staranności wyłączającej skuteczne powołanie się na błąd co do przedmiotu spadku (Postanowienie SN z dnia 30.06.2005 roku IV CK 799/04 OSNC 2006/5/94).

Wnioskodawczyni złożyła przed tut. Sądem w dniu 21 października 2016 roku stosowne oświadczenie, powołując się jednocześnie na pozostawanie pod wpływem błędu co do faktu istnienia jakichkolwiek długów spadkowych po M. K., które ta miała odziedziczyć po O. W., a o istnieniu których miała się dowiedzieć dopiero w maju 2016 roku.

W ocenie Sądu W. Z. nie dołożyła należytej staranności w ustaleniu stanu majątku spadkowego po M. K., w tym ustaleniu czy jej matka nie odziedziczyła jakiś długów po O. W., a tym samym nie mogła skorzystać z dobrodziejstwa art. 1019 § 2 kc. Nadto w ocenie Sądu pierwsze informacje w tym względzie, które winny ją skłonić do takich działań, uzyskała co najmniej w kwietniu 2015 roku

Istotne przy tej ocenie była analiza akt postępowania toczącego się przed Sądem Rejonowym dla Krakowa Nowej – Huty w K. sygn. I Ns 1142/15/N, z których wynika, że M. K. odebrała wniosek Gminy S. o stwierdzeniu nabycia spadku po O. W. w kwietniu 2014 roku, natomiast sama wnioskodawczyni odebrała korespondencję w tej sprawie w dniu 13 kwietnia 2015 roku.

Nadto W. Z. była obecna na rozprawie w dniu 28 maja 2015 roku, gdy Sąd podjął postępowanie z jej udziałem.

W ocenie Sądu z dokumentów dołączonych samej M. K., a także dokumentów odebranych przez W. Z. wynikało, że O. W. pozostawiła długie spadkowe. Zatem w ocenie Sądu wnioskodawczyni uzyskała wcześniej, aniżeli w maju 2016 roku (jak wskazywała) wiedzę o długach spadkowych O. W..

Z uwagi na powyższe Sąd nie dał wiary wnioskodawczyni, że nie wiedziała ona o długach spadkowych O. W. przed majem 2016 roku.

Ostatecznie przy przyjęciu najkorzystniejszej dla wnioskodawczyni daty w tym względzie należało przyjąć, że o tych długach W. Z. dowiedziała się w dniu 13 kwietnia 2015 roku kiedy to odebrała korespondencję adresowaną do swojej matki, a o tym, że może za te długi być odpowiedzialna dowiedziała się najpóźniej w dniu 28 maja 2015 roku, gdy Sąd w Krakowie podjął postępowanie z jej udziałem.

Wnioskodawczyni winna zatem co najmniej w maju 2015 roku podjąć szczegółowe działania w celu uniknięcia odpowiedzialności za długi matki, które ta odziedziczyła po O. W. (z uwagi na datę śmierci obu sióstr). Tymczasem wnioskodawczyni nie tylko nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku po matce, ale nawet nie zwróciła się do Gminy S. o udzielenie informacji na temat zadłużenia O. W., nie wystosowała także przed lipcem 2016 roku (data wpływu wniosku do tut. Sądu) żadnego pisma do Sądu w Krakowie.

W ocenie Sądu wiedza jaką posiadała wnioskodawczyni od co najmniej maja 2015 roku na podstawie odebranej przez nią korespondencji z Sądu powinna ją zmusić do podjęcia takich działań.

W ocenie Sądu brak działania wnioskodawczyni od maja 2015 roku w zakresie złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. K. należało potraktować jako jej zaniedbanie, które nie mogło skutkować uwzględnieniem jej wniosku z dnia 18 lipca 2016 roku.

W ocenie Sądu wnioskodawczynie mogła w terminie złożyć oświadczenie o odrzuceniu spadku po M. K..

Nadto należy dodać, że przy uwzględnieniu przepisu art. 1019 § 2 kc w zw. z art. 88 § 1 kc zd. 1 i § 2 kc termin do złożenia oświadczenia na podstawie przepisu art. 1019 kc upłynął dla wnioskodawczynie najpóźniej w dniu 28 maja 2016 roku, czyli w ciągu roku od dnia, w którym stała się uczestnikiem postępowania spadkowego po O. W.. Tymczasem pierwsze pismo, w którym wskazała na możliwość powołania się na art. 1019 kc złożyła dopiero w lipcu 2016 roku

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł jak w pkt I postanowienia.

W pkt II orzeczono na mocy art. 113 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Kwota 221,40 zł stanowi wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla M. Z..

O kosztach postępowania w pkt III orzeczono na mocy art. 102 kpc.

W ocenie Sądu zasadne było odstąpienie od obciążania wnioskodawczynie kosztami postępowania należnymi Gminie S. z uwagi na szczególny charakter postępowania. W przypadku bowiem uprawomocnienia się orzeczenia, wnioskodawczynie będzie dziedziczyć po M. K., a co za tym idzie będzie odpowiadać także za długi O. W., zatem wynik tego postępowania w ocenie Sądu będzie wystarczającą dolegliwością za brak sumiennego działania W. Z.. Nadto należy zważyć, że nakład pracy pełnomocnika Gminy S. nie był znaczący.

W pkt IV orzeczono na mocy art. 520 § 1 kpc w stosunku do M. Z.. Udział tego uczestnika był jedynie udziałem formalnym w sprawie. Wobec nie uwzględnienia wniosku W. Z. nie jest on spadkobiercą M. K..